

VILNIAUS UNIVERSITETO STUDENTŲ RIZIKINGOS ELGSENOS ĮVERTINIMAS

Jekaterina Tarejeva^{1,2}, Kęstutis Žagminas¹, Danielius Serapinas³

¹*Vilniaus universiteto Medicinos fakultetas, ²ISM Vadybos ir ekonomikos universitetas,*

³*Mykolo Romerio universitetas*

Raktažodžiai: sveikatos rizikos veiksniai, alkoholis, narkotikai, lytinis elgesys, mityba, traumas, fizinis aktyvumas.

Santrauka

Tyrimo tikslas. Įvertinti Vilniaus universiteto studentų rizikingą elgseną 2009 metais.

Metodai. Išskeltam tyrimo tikslui pasiekti duomenys buvo renkami anoniminės anketinės apklausos metodu. Tiriamąjį kontingentą sudarė 1200 Vilniaus universiteto Chemijos, Ekonomikos, Matematikos ir informatikos, Medicinos, Fizikos, Filologijos ir Teisės fakultetų I-VI kursų studentai. Tyrime naudotas 39 klausimų anoniminis klausimynas, kuris apibūdina studentų bendrus duomenis: amžių, lytį, kursą, fakultetą, rūkymo paplitimą, alkoholio, narkotinių medžiagų vartojimą, lytinį elgesį, mitybą, traumatizmą, fizinį aktyvumą, depresyvumą. Anketos klausimai analizuoti bendrai ir atskirai pagal lytį, atskirus kursus ir fakultetus. Kategorinių duomenų (nominalinių ir ranginių kintamųjų) analizei taikytas χ^2 ir Mann-Whitney, Kruskal – Wallis metodai. Paplitimo įverčiams apskaičiuoti 95 proc. pasikliautiniai intervalai. Tolydūs dydžiai analizuoti Student'o t-testu, ANOVA. Duomenų apdorojimui ir analizei panaudota SPSS.17 (17 versija, 2009) ir WinPepi 10.5 (10.5 versija, 2010) kompiuterinės programos.

Rezultatai. 94,8% apklaustų studentų patenkinamai vertino savo fizinės sveikatos būklę. Rūko 39,5 % apklaustųjų, daugiau vyrų nei moterų (atitinkamai 45% ir 34,9%, $p = 0,002$). Daugiausia rūko Filologijos fakulteto studentai, mažiausiai – Medicinos fakulteto studentai. Alkoholi vartoję kelis kartus per savaitę nurodė 16,9% respondentų, daugiau vyrų nei moterų (atitinkamai 21,6% ir 13,0% moterų, $p < 0,001$). Kasdien alkoholinius gėrimus vartoja 8,6% studentų ir 1,8% studentėlių. Narkotines medžiagas vartojo 34,5% VU studentų (45,5% vyrų ir

25,5% moterų, $p < 0,001$). Vidutinis apklaustųjų vyrų KMI yra 24,60, moterų – 20,76. 22,8% apklaustųjų turi atsvario arba yra nutukę. 66,4% vyrų ir 63,6% moterų ($p < 0,001$) nurodė, kad gamindami maistą dažniausiai vartoja aliejų. 30,8% studentų per paskutinę savaitę du – tris kartus darė mankštą, kurios metu suprakaituodavo ir padažnėdavo kvėpavimas. Lytinius santykius per paskutinius 12 mėn. turėjo 76,6% studentų. 63,5% studentų paskutinių lytinių santykių metu naudojo prezervatyvą. 33,4% vyrų ir 24,7% moterų per pastaruosius 12 mėn. teko patirti susižalojimų, dėl kurių teko kreiptis pagalbos į gydytoją. 25,3% respondentų susižeidė ar patyrė nelaimingą atsitikimą būdami apsvaigę nuo alkoholio ar narkotinių medžiagų. Per pastaruosius 12 mėn. itin prislėgtos nuotaikos ne mažiau kaip dvi savaites buvo 25,9% respondentų, daugiau moterų (29,0%) nei vyrų (22,3%) ($p = 0,019$). Nusižudyti yra bandę 8,9% apklaustųjų.

Išvados. Didelis alkoholio vartojimo paplitimas, narkotikų vartojimas, nesaugus lytinis elgesys, nesubalansuota mityba sudaro palankias prielaidas lėtinėms ligoms išsivystyti. Siekiant sumažinti šių ligų išsivystymo riziką studentų grupėje, alkoholio ir kitų narkotikų vartojimo prevencija turi būti prioritetine. Traumų prevencija, mityba, psichinė sveikata taip pat turi būti jaunimo visuomenės sveikatos prioritetų sąrašė.

Įvadas

Didžiausia žmogaus vertybė yra jo visapusiška sveikata. Sveikata yra žmogaus asmeninių savybių visuma. Į ją įeina gabumai, temperamentas, charakteris, valia, emocijos, motyvacija, fizinės ir dvasinės savybės, socialinės nuostatos – ir visa tai nulemia elgseną bei poelgius.

Ilgą laiką Lietuvoje sveikatai ir sveikatos ugdymui buvo skiriama per mažai dėmesio. Pastaraisiais metais sveikatos apsaugos prioritetai pakito – skatinama daugiau

dėmesio skirti ne ligoms gydyti, o sveikatai išsaugoti. Tai naudingiau ir žmogui, ir visuomenei. Žinoma, kad dažniausiai pasitaikančios suaugusiųjų ir vaikų ligos yra glaudžiai susijusios su žmogaus gyvenimo būdu, todėl į pirmą vietą iškeliamas sveikos gyvensenos ugdymas. Ypač svarbi sveika gyvensena vaikystėje, paauglystėje ir jaunystėje, nes tuo metu sparčiai auga ir vyšiosi organizmas, jį gali pažeisti įvairūs nepalankūs veiksniai.

Studentiškas amžius yra maždaug 18 – 25 metai, tai maksimalaus darbingumo laikas. Jaunystė yra tas žmogaus gyvenimo tarpsnis, kuris yra palankiausias nuolatiniam įpročiams, įgūdžiams formuoti. Studentiškas amžius yra būtent laikas, kai žmogus pasiduoda žalingiems įpročiams, nesilaiko dienos režimo, nesitikirina profilaktiškai sveikatos, netaisyklingai maitinasi („Sumažėjus pajamoms, studentai skundžiasi, kad maistas universitetų valgyklose jiems per brangus ir ne visada kokybiškas. Studentų atstovai ragina gerinti maitinimo sąlygas aukštosiose mokyklose. Iš Lietuvos studentų atstovybių sąjungos (LSAS) apklausos paaiškėjo, kad per 1,5 metų maždaug dvigubai sumažėjo studijuojančiųjų pajamos. Apie pusę studentų per mėnesį gauna mažiau nei 400 litų pajamų“), patiria stresą ir įtampą, serga lytiškai plintančiomis ligomis (toliau – LPL) [1]. Taip pat šiemet atlikto tyrimo rezultatai rodo, kad studentams yra didelė rizika susirgti užkrečiamomis ligomis: „Lietuvos bendrabučiuose atlikus valstybinę sveikatos apsaugos kontrolę paaiškėjo, jog daugiau nei pusė studentų bendrabučių ne tik neatitinka higienos normų, bet ir kelia pavojų juose gyvenantiems studentams“ [2].

Studentiško amžiaus metu jauni žmonės neprisižiūri savo sveikatos, elgiasi rizikingai.

Tyrimo tikslas – įvertinti Vilniaus universiteto studentų rizikingą elgseną 2009 metais.

Tyrimo objektas ir metodika

Tyrimo objektas – Vilniaus universiteto studentų elgsenos rizikos veiksniai.

Tiriamąjį kontingentą sudarė 1200 Vilniaus universiteto Chemijos, Ekonomikos, Matematikos ir informatikos, Medicinos, Fizikos, Filologijos ir Teisės fakultetų I-VI kursų studentai. Iškeliamam tyrimo tikslui pasiekti duomenys buvo renkami anoniminės anketinės apklausos metodu 2009 metais. Tyrime naudotas anoniminis 39 klausimų klausimynas, kuris apibūdina studentų bendrus duomenis: amžių, lytį, kursą, fakultetą, rūkymo paplitimą, alkoholio, narkotinių medžiagų vartojimą, lytinių elgesį, mitybą, traumatizmą, fizinį aktyvumą, depresyvumą. Anketos klausimai analizuoti bendrai ir atskirai pagal lytį, atskirus kursus ir fakultetus. Kategorinių duomenų (nominalinių ir ranginių kintamųjų) analizei taikytas χ^2 ir Mann-Whitney, Kruskal

– Wallis metodai. Paplitimo įverčiams apskaičiuoti 95 proc. pasikliautiniai intervalai. Tolydūs dydžiai analizuoti Student'o t-testu, ANOVA. Duomenų apdorojimui ir analizei panaudota SPSS.17 (17 versija, 2009) ir WinPepi 10.5 (10.5 versija, 2010) kompiuterinės programos.

Tyrimo rezultatai ir jų aptarimas

Analizuotos 942 asmenų anketos. Vaikiniai sudarė 45,9% (432), merginos 53,8% (507), 3 asmenys lyties nenurodė. Apklausti visų kursų studentai. Pirmakursiai sudarė 21,1%, antro kurso studentai – 30,5%, trečio – 20,6%, ketvirto – 24,4%, penkto – 2,8%, ir šešto – 0,5%. Apklausti septynių fakultetų studentai. Chemijos fakulteto sudarė 11,4%, Fizikos fakulteto studentai – 13,6%, Medicinos fakulteto studentai – 19%, Teisės fakulteto studentai – 13,2%, Filologijos fakulteto studentai – 16,1%, Ekonomikos fakulteto studentai – 13,1%, Matematikos ir informatikos fakulteto studentai – 13,7%. Vidutinis tirtų asmenų amžius – 20,8 m. (nuo 17 m. iki 29 m.).

Sveikatos būklės įvertinimas. Savo fizinės sveikatos būklę patenkinamai vertino 94,8% apklaustų VU studentų (1 lentelė). Sveikatos būklės vertinimo reikšmingo skirtumo tarp skirtingų fakultetų studentų nėra (p = 0,123). Lyginant duomenis su Kauno universitetinio tipo aukštųjų

1 lentelė. Studentų dabartinės sveikatos būklės vertinimas

N- tiriamųjų skaičius

Sveikatos būklę vertino		N	%
gera	Patenkinamai	354	37,7
gana gera		334	35,5
vidutiniška		203	21,6
gana bloga	Neigiamai	31	3,3
bloga		18	1,9
Iš viso:		940	100,0

2 lentelė. Šiuo metu rūkančių studentų paplitimas pagal fakultetą

N- tiriamųjų skaičius, PI - pasikliaušinis intervalas

Fakultetas	Respondentų skaičius	Iš jų rūko		
		N	%	95% PI
Medicinos	175	51	29,1	22,9 - 36,2
Matematikos ir informatikos	128	53	41,4	33,2 - 50,0
Fizikos	127	50	39,4	31,3 - 48,0
Filologijos	152	83	54,6	46,6 - 62,3
Teisės	123	48	39,0	30,8 - 47,8
Chemijos	106	40	37,7	29,0 - 47,2
Ekonomikos	123	44	35,8	27,8 - 44,5
Iš viso:	934	369	39,5	36,4 - 42,6

mokyklų studentų apklausos atsakymais (A. Muliarčikas, 2006), tirtųjų, vertinančių sveikatą kaip gerą (37,7%), dalis mažesnė beveik 10% (1 lentelė) [12].

Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimo įvertinimas. Apklausos duomenimis, 2009 metais rūkė 39,5% Vilniaus universiteto studentų (45% vyrų ir 34,9% moterų, $p = 0,002$). Rūkančių studentų skaičius skirtinguose fakultetuose svyravo nuo 29,1% iki 54,6%. Daugiausia rūkė Filologijos (54,6%) fakulteto studentų, mažiausiai – studentai medikai (29,1%) ($p < 0,001$) (2 lentelė). Tyrimo metu nustatytas rūkymo paplitimas tarp studentų yra panašus į 2007–2008 m. atlikto tyrimo rezultatus, kai rūkančių aukštųjų mokyklų studentų buvo 44,1% [4]. Nustatytas rūkymo paplitimas pagal lytį yra panašus į 2005–2006 m. atlikto tyrimo rezultatus, kai rūkančių vaikinių buvo 42,7%, merginų – 30,1% [11].

Tyrimo metu nustatyta, kad 89,9% studentų (92,8% vyrų ir 87,5% moterų, $p < 0,001$) nors kartą per 12 mėn. vartoja alkoholinius gėrimus. Alkoholio vartojimą kelis kartus per savaitę nurodė 16,9% respondentų, daugiau vyrų nei moterų (atitinkamai 21,6% ir 13,0% moterų) ($p < 0,001$). Didžioji dalis studentų (39,3%) alkoholinius gėrimus vartoja kartą per savaitę (37,8% vyrų ir 40,0% moterų) ($p < 0,001$). Kasdien alkoholinius gėrimus vartoja 8,6% studentų ir 1,8% studentėlių ($p < 0,001$) (3 lentelė).

Apklausos duomenimis, per pastaruosius 12 mėn. narkotines medžiagas vartojo 34,5% respondentų (45,5% vyrų ir 25,5% moterų, $p < 0,001$) (4 lentelė).

3 lentelė. Alkoholio vartojimo paplitimas pagal lytį
N- tiriamųjų skaičius

Alkoholio vartojimas *	Vyrų		Moterų	
	N	%	N	%
kasdien	37	8,6	9	1,8
kartą per savaitę	163	37,8	205	40,5
kelis kartus per savaitę	93	21,6	66	13,0
kartą ar kelis per 12 mėn.	107	24,8	163	32,2
nevartoja	31	7,2	63	12,5
Iš viso:	431	100,0	506	100,0

4 lentelė. Narkotinių medžiagų vartojimo per 12 mėn. paplitimas pagal lytį

N- tiriamųjų skaičius, PI - paskliautinis intervalas

Lytis	Respondentų skaičius	Iš jų vartoja narkotines medžiagas		
		N	%	95% PI
Vyrų	432	196	45,5	40,7 – 50,0
Moterų	507	128	25,5	21,7 – 29,2
Iš viso:	939	324	34,5	31,5 – 37,6

Tarp studentų taip pat yra paplitęs ir kitų medžiagų, galinčių sukelti priklausomybę, vartojimas. Per pastaruosius metus iki apklausos raminamuosius ar migdomuosius vaistus su gydytojo paskyrimu vartojo 14,0% apklaustųjų. Moterys migdomuosius ar raminamuosius vaistus su gydytojo paskyrimu vartoja dažniau nei vaikinai (atitinkamai 16,6% ir 10,9%, $p = 0,012$).

Mitybos įpročių, fizinio aktyvumo ir nutukimo paplitimo įvertinimas. Lietuvoje atlikti tyrimai rodo, kad gyventojai maitinasi nesveikai: vartoja per daug gyvulinės kilmės produktų ir per mažai vaisių bei daržovių, todėl su maistu gaunama daug riebalų, cholesterolio ir per mažai angliavandenių bei maistinių skaidulų. Nesveikos mitybos pasekmės – nutukimas, sukeliantis daugelį ligų ir net mirčių nuo širdies ligų, vėžio ar kitų lėtinių ligų [5].

Atlikus tyrimą nustatyta, kad dieną prieš apklausą apklaustieji valgė vidutiniškai 1,80 porcijų vaisių, daržovių (išskyrus bulves) ar jų patiekalų. Statistiškai reikšmingo skirtumo tarp vaisių ir daržovių suvartotų porcijų vidurkių tarp lyčių nėra ($p = 0,29$). Apklausia parodė, kad 17,1% studentų beveik visada papildomai sūdo jau paruoštą patiekalą. Atlikus tyrimą nustatyta, kad apklaustieji deda vidutiniškai 1,03 šaukštelių cukraus į vieną karšto gėrimo puodelį (kavos ar arbatos). Vyrai deda statistiškai reikšmingai daugiau šaukštelių cukraus į kavą ar arbatą nei moterys (atitinkamai 1,25 ir 0,83) ($p < 0,001$) (5 lentelė).

Pastaraisiais metais vis daugiau žmonių susirūpina savo svoriu. Mūsų atliktos apklausos duomenimis, net 23,3% studentų mano, kad turi antsvorį.

Apskaičiavus respondentų kūno masės indeksus (KMI) nustatyta, kad vidutinis apklaustųjų vyrų KMI yra 24,60,

5 lentelė. Cukraus vartojimas tarp studentų

Lytis*	Respondentų skaičius	Deda šaukštelių cukraus į karštą gėrimą			
		Vi-durkis	St. nuo-krypis	Ma-žiau	Dau-giau
Vyrų	426	1,25	0,963	0,0	6,0
Moterų	499	0,83	0,828	0,0	3,0
Iš viso:	925	1,03	0,916	0,0	6,0

6 lentelė. Studentų KMI

N- tiriamųjų skaičius

KMI*	Vyrų		Moterų	
	N	%	N	%
< 18,5	5	1,2	89	17,6
18,5–24,9	253	59,3	373	73,7
25,0–29,9	150	35,1	43	8,5
> 30	19	4,4	1	0,2
Iš viso:	427	100%	506	100,0

7 lentelė. Lytiškai plintančių ligų paplitimas tarp studentų pagal lytį

N- tiriamųjų skaičius, PI - paskliautinis intervalas

Lytis*	Respondentų skaičius	Iš jų sirgo lytiškai plintančiomis ligomis		
		N	%	95% PI
Vyrai	423	62	14,7	11,6 - 18,4
Moterys	499	51	10,2	7,9 - 13,2
Iš viso:	922	113	12,3	10,3 - 14,5

8 lentelė. Susižeidimų per 12 mėn. paplitimas tarp studentų pagal lytį

N- tiriamųjų skaičius, PI - paskliautinis intervalas

Lytis	Respondentų skaičius	Iš jų turėjo susižeidimų		
		N	%	95% PI
Vyrai	425	142	33,4	29,1 - 38,0
Moterys	503	124	24,7	21,1 - 28,6
Iš viso:	928	266	28,7	25,9 - 31,7

moterų – 20,76, antsvorį turi 22,8% apklaustųjų (35,1% vyrų ir 8,5% moterų), nutukę – 4,4% vyrų ir 0,2% moterų. 59,3% apklaustų vaikinių ir 73,7% merginų buvo normalios kūno masės ($p < 0,05$) (6 lentelė).

Lytinio elgesio įvertinimas

Per pastaruosius metus iki apklausos 76,6% studentų turėjo lytinius santykius (80,6% vyrų ir 73,0% moterų) ($p = 0,006$). Apklausos duomenimis, 63,5% studentų (iš jų 64,4% vyrų ir 62,6% moterų) pažymėjo, kad jie arba jų partneriai paskutinių lytinių santykių metu naudojo prezervatyvą ($p = 0,59$). Lytiškai plintančiomis ligomis yra sirgę 12,2% apklaustų studentų (14,7% vyrų ir 10,2% moterų, $p = 0,041$) (7 lentelė).

Neramina tai, kad net 46,6% apklaustų studentų turėjo lytinius santykius apsvaigę nuo alkoholio ar narkotikų. Galima teigti, kad lytinis elgesys tarp VU studentų yra nesaugus.

Traumatizmo įvertinimas. Net 33,4% vaikinių ir 24,7% merginų ($p = 0,003$) per pastaruosius 12 mėn. iki apklausos teko patirti susižalojimų, dėl kurių teko kreiptis pagalbos į gydytoją (8 lentelė).

Depresyvumo paplitimo įvertinimas. Per pastaruosius 12 mėn. itin prislėgtos nuotaikos ne mažiau kaip dvi savaites buvo 25,9% respondentų. Moterų (29,0%) nuo prislėgtos nuotaikos kenčia daugiau nei vyrų (22,3%) ($p = 0,019$) (9 lentelė).

Tyrimo metu nustatyta, kad VU studentų psichoemocinė būseną yra nepalanki. Rezultatai yra panašūs į 2002-2003 metais atlikto studentų psichoemocinės savijautos tyrimo duomenis, kurie atskleidė didesnę depresijos tikimybę moterims [7].

9 lentelė. Prislėgtos nuotaikos buvimo vertinimas pagal lytį

N- tiriamųjų skaičius, PI - paskliautinis intervalas

Lytis	Respondentų skaičius	Iš jų buvo prislėgtos nuotaikos		
		N	%	95% PI
Vyrai	431	96	22,3	18,6 - 26,4
Moterys	507	147	29,0	25,2 - 33,1
Iš viso:	938	243	25,9	23,2 - 28,8

Depresija paauglystėje ir jaunystėje yra viena iš didžiausių visuomenės sveikatos problemų, nes ja sergantiesiems jaunuoliams būdinga ne tik didelė savižudybių rizika, bet ir įvairios psichosocialinės problemos: bendravimo, mokymosi sunkumai, narkotinių medžiagų vartojimas, delinkventinis elgesys [7,9,13].

Išvados

1. VU studentai patenkinamai (gerai, gana gerai ir vidutiniškai) vertina savo fizinės sveikatos būklę (94,8% apklaustų studentų).

2. Rūkymas yra plačiai paplitęs tarp VU studentų: rūko 39,5% apklaustųjų, daugiau vyrų nei moterų (atitinkamai 45% ir 34,9%). Daugiausia rūko Filologijos fakulteto studentų, mažiausiai – Medicinos fakulteto studentų. Alkoholio vartojimas taip pat plačiai paplitęs: alkoholio vartojimą kelis kartus per savaitę nurodė 16,9% respondentų, daugiau vyrų nei moterų (atitinkamai 21,6% ir 13,0% moterų). Didžioji dalis studentų (39,3%) alkoholinius gėrimus vartoja kartą per savaitę (37,8% vyrų ir 40,0% moterų). Kasdien alkoholinius gėrimus vartoja 8,6% studentų ir 1,8% studentėlių. Narkotines medžiagas vartoja 34,5% VU studentų (45,5% vyrų ir 25,5% moterų). Kanapės yra studentų labiausiai vartojamas narkotikas. Be narkotikų kasdien negali apsieiti 0,3% tiriamųjų.

3. Didžioji dalis studentų vartoja per mažai vaisių ir daržovių. Dauguma studentų gamindami maistą dažniausiai vartoja aliejų. 17,1% studentų beveik visada deda papildomai druskos į jau paruoštą patiekalą. Fizinio aktyvumo pasižymi daugiau vyrai nei moterys. 30,8% studentų per paskutinę savaitę du - tris kartus darė mankštą, kurios metu jie suprakaituodavo ir padažnėdavo jų kvėpavimas. 22,8% apklaustųjų studentų turi antsvorio.

4. Per pastaruosius metus iki apklausos 76,6% studentų turėjo lytinius santykius (80,6% vyrų ir 73,0% moterų). 63,5% studentų paskutinių lytinių santykių metu naudojo prezervatyvą. Daugiau vyrų nei moterų yra sirgę lytiškai plintančiomis ligomis.

5. 33,4% vyrų ir 24,7% moterų per pastaruosius 12 mėn. teko patirti sužalojimų, dėl kurių teko kreiptis pagalbos į gydytoją. 25,3% respondentų susižeidė ar patyrė nelaimingą atsitikimą būdami apsvaigę nuo alkoholio ar

narkotinių medžiagų.

6. Depresyvumo paplitimas tarp studentų – 25,9%. Nuo prislėgtos nuotaiikos kenčia daugiau moterų (29,0%) nei vyrų (22,3%). Nusižudyti yra bandę 8,9% apklaustųjų.

Literatūra

1. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2004–2010 m. Europos veiksmų plano, skirto aplinkos apsaugai ir sveikatai (2004/2132(INI)).
2. Gintarė Kaminskienė, Studentai sveikata rūpinasi vangiai iš lsveikata.lt interaktyvus], 2015 balandžio 9 [žiūrėta 2015 spalio 5 d.]. Prieiga per internetą <http://lsveikata.lt/sveika-visuomene/studentai-sveikata-rupinasi-vangiai-2643>
3. Europos Bendrijų Komisija. Baltoji knyga dėl Europos strategijos su mityba, antsvoriu ir nutukimu susijusiomis problemomis sprešti. Briuselis, KOM, 20017; 279.
4. Januškevičienė G, Sekmokienė D, Lukoševičius L. Sveika gyvensena ir funkcionalusis maistas. Visuomenės sveikata, 2009;4(47):51.
5. Overweight among students in grades K-12, Arkansas, 2003–04 and 2004–05 school years. MMWR Morb Mortal Wkly Rep 2006;55(1):5-8.
6. Dobrovolskij V., Stukas R. Studentų mitybos ypatumai. Visuomenės sveikata, 2012; priedas 1:14-19.
7. Steptoe A, Wardle J. Health behaviour, risk awareness and emotional well-being in students from Eastern Europe and Western Europe. Social Science & Medicine 2001; 53(1): 1621-1630.
8. Petkevičienė J., Kardelis K., Misevičienė L, Petrauskas D. Kauno aukštųjų mokyklų studentų fizinio aktyvumo, žalingų įpročių ir studijų krypties sąsaja. Ugdymas. Kūno kultūra. Sportas, 2002; 4(45):77 -83.
9. World Health Organization. Mental Health Policy and Service Guidance Package: Child and Adolescent Mental Health Policies and Plans. 2005:68. Prieiga per internetą: http://www.who.int/mental_health/policy/Childado_mh_module.pdf
10. Audronė Aštrauskienė, Valerijus Dobrovolskis, Rimantas Stukas. Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo paplitimas tarp Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų (2007-2008 metų tyrimo duomenys). Medicinos teorija ir praktika, 2009; 15(4):366-371.
11. Goštautas A. Povilaitis R. Pilkauskienė I. Jakušvaitė I. Stankevičienė S. Priklausomybę sukeliančių medžiagų vartojimo ypatybės (2005 – 2006 metų tyrimo duomenys). Medicina (Kaunas), 2007; 43(2):153–156.
12. Petrauskas D. Kauno universitetų studentų subjektyvios sveikatos, savijautos ir gyvenenos sąsajų vertinimas: daktaro disertacija. Kaunas. KMU; 2004.
13. Adams T, Bezner J, Steinhartd M. The conceptualization and measurement of perceived wellness: integrating balance across and within dimensions. American Journal of health promotion 1997;11(3):208-218.

THE ASSESSMENT OF RISK-TAKING BEHAVIOUR AMONG STUDENTS OF VILNIUS UNIVERSITY

J. Tarejeva, K. Žagminas, D. Serapinas

Key words: health risk factors, alcohol, smoking, drugs, sexual behaviour, depression, nutrition, injuries and physical activity.

Objective. To evaluate risk-taking behaviour among students of Vilnius University in 2009.

Methods. The analysis data was collected by anonymous questionnaire survey method. Analysis included 1,200 students of Vilnius University Chemistry, Economics, Mathematics and Computer Science, Medicine, Physics, Philology and Law faculties. The subjects filled out a compound questionnaire including 39 questions that described information about students (age, sex, course, faculty, the prevalence of smoking, alcohol and drug use, sexual behaviour, nutrition, injuries prevalence, physical activity, depression). Data were analyzed using SPSS.17 (17 edition, 2009) and WinPepi 10.5 (10.5 version, 2010) computer programs. χ^2 and Mann-Whitney tests were used for nominal and ordinal data analysis. Unceasing data was analysed using Student's t-test, Kruskal-Wallis test, ANOVA.

Results. 94.8% of surveyed students assessed their physical health as satisfactory. 39.5% of respondents, more men than women (45.0% and 34.9%) ($p = 0.002$) smoked. 16.9% of the respondents consume alcohol few times week, more men than women (21.6% and 13.0% women respectively) ($p < 0.001$). Daily alcohol consumption was indicated by 8.6% and 1.8% of students. Prevalence of drug use was 34.5% of VU students (45.5% men and 25.5% women) ($p < 0,001$). Average BMI of respondents is 24.60 for men, and 20.76 for women. 22.8% of respondents are overweighted. 66.4% of men and 63.6% of women ($p < 0.001$) indicated that commonly used oil for cooking. 30.8% of students exercised two-three times per week. 76.6% of students were sexually active and 63.5% of them had safe sex. 33.4% of men and 24.7% of women over the past 12 months had suffered injuries, 25.3% of the respondents was injured or suffered an accident under the influence of alcohol or drugs. Over the past 12 months major depression for at least two weeks suffered 25.9% of respondents, more women (29.0%) than men (22.3%) ($p = 0.19$). 8.9% of the respondents have tried to commit suicide.

Conclusions. High prevalence of alcohol consumption, drug use, unsafe sexual behaviour, unbalanced diet are conditions for chronic diseases to develop. To reduce the risk of these diseases in students, alcohol and other drug abuse prevention must be a priority. Injury prevention, nutrition, mental health should also be on public health priority list.

Correspondence to: jekaterina.tarejeva@gmail.com

Gauta 2015-09-07